

# **Összefüggő iskolai gyakorlat**

## **(3 féléves mérnöktanár képzés)**

### **Tájékoztató**

Az Összefüggő iskolai gyakorlat célja az iskola és benne a tanár komplex oktatási-nevelési feladatrendszerének a megismerése és elsajátítása, az intézményben kapott, illetve vállalt feladatok megoldása, dokumentálása, (ön)reflektív értelmezése, értékelése. Az Összefüggő iskolai gyakorlat területei: a szaktárgyak tanításával kapcsolatos és a szaktárgyak tanításán kívüli oktatási, nevelési tevékenységek; az iskola mint szervezet és támogató rendszereinek a megismerése, abban aktív részvétel, az egymástól való tanulás és az innováció közösségi formáinak megtapasztalása. A gyakorlat hozzájárul a mérnöktanári szakképzettséghez és az általános tanári szerepekhez kapcsolódó gyakorlati ismeretek elsajátításához. Az Összefüggő egyéni iskolai gyakorlatnak része a portfólió elkészítése.

### **Tartalomjegyzék**

|                                         |    |
|-----------------------------------------|----|
| I. A gyakorlat fő elemeinek listája     | 2  |
| II. Gyakorlat helyének kiválasztása     | 4  |
| III. A gyakorlat elemeinek leírása      | 6  |
| Hospitálás                              | 6  |
| A választott téma oktatása = Saját órák | 6  |
| A vizsgatanítás teljesítése             | 7  |
| Portfólió                               | 8  |
| IV. Szükséges dokumentumok              | 9  |
| V. Portfólió készítése záróvizsgára     | 11 |

## I. A gyakorlat fő elemeinek listája

### 1) Gyakorlat helyének kiválasztása

A TMPK által kijelölt gyakorlóiskolában vagy befogadó nyilatkozat elfogadása esetén saját választású intézmény(ek)ben. A hallgató az iskolai gyakorlatát az egyetem tantárgyi oktatója vezeti. Az iskolában mentortanár segíti a hallgató munkáját.

*Adminisztráció: "Befogadó nyilatkozat" (<https://tmpk.uni-obuda.hu/tanulmanyi/>)*

### 2) 8 óra egyéni hospitálás

8 óra megtekintése, értékelése, megbeszélése a mentortanárral.

*Adminisztráció: "Hospitálási igazoló lap", "Hospitálási napló" (<https://tmpk.uni-obuda.hu/tanulmanyi/>)*

### 3) Egyéni egyeztetés

A tanterv, a tanmenet és a konkrét osztály sajátosságai alapján tanítandó témakör és időpontok kiválasztása és egyeztetése a helyi mentortanárral és az egyetemi oktatójával

*Adminisztráció: "Tanítási és vizsgatanítási terv" (<https://tmpk.uni-obuda.hu/tanulmanyi/>)*

### 4) Legalább 16 tanóra megtartása a hallgató specializációjának megfelelő, ágazati alapozó vagy szakmai tantárgyak programjából

Tanítás, a mentortanárral és az egyetemi oktatóval előzetesen egyeztetett/ bemutatott és velük megbeszélte óravázlatok alapján. Az órák után közös elemzés és értékelés a mentortanárral. A tapasztalatok (saját és külső reflexiók) folyamatos felhasználása, beépítése a következő órákba.

*Adminisztráció: "Teljesítésigazolás", „óravázlatok” (<https://tmpk.uni-obuda.hu/tanulmanyi/>)*

### 5) Vizsgatanítás (ami beszámít az előírt 16 órába)

Előzetes egyeztetés után, a hallgató megküldi vizsgatanítása tanóratervét a mentortanárának és az egyetem oktatójának jóváhagyásra. Az oktató és mentortanára megtekintik a vizsgatanításra kiválasztott tanórát, amely nem lehet csupán ellenőrző, dolgozatíró óra. Nem megfelelő színvonalú vizsgatanítás esetén az egyetem oktatója és az iskolai mentortanár újabb vizsgatanítás megtartását írhatja elő.

### 6) A tanulói aktivitás értékelése

Dolgozatok, órai feladatok, házi feladatok közül min. 6 db beadása (legjobb, közepes, leggyengébb) és ezek értelmezése, értékelése.

### 7) A tanítás-tanulás folyamatában alkalmazott ellenőrzések és értékelések terve, és dokumentálása (min. 5 oldal terjedelemben).

### 8) Igazolt részvétel két iskolai rendezvényen

(értekezlet, szülői értekezlet, szülői fogadóóra, szakmai, ill. kulturális rendezvény), melyekről min. 2-2 oldalas összefoglalót kell készíteni.

- 9)** Az osztályban végzett dokumentált és kiértékelt **pedagógiai felmérés/vizsgálat/kutatás** az oktató-nevelő munkához kapcsolódóan (min. 6 oldal terjedelem, ábrákkal szemléltetve).

**10) A mentortanár féléves értékelése**

A mentortanár szöveges értékelést készít, érdemjegyet is javasol! A záróértékelést az egyetem oktatója adja, reflektív értékeléssel kiegészítve azt.

*Adminisztráció: Mentortanári értékelés (nincs kötött formátum)*

**11) A hallgató önértékelése**

Önértékelés (önreflexió) a gyakorlati képzés során elért eredményekről és fejlesztendő területekről (az iskolai gyakorlaton megélt fejlődési folyamat, annak állomásai, pozitív és negatív tapasztalatok).

*Adminisztráció: Önértékelés (min. 2 oldal, nincs kötött formátum)*

**12) Az összegyűjtött dokumentumok leadása (feltöltése)**

A tantárgy Moodle kurzusában, legkésőbb a 13. oktatási héten.

## II. Gyakorlat helyének kiválasztása

A gyakorlat helyszíne az alábbi lehetőségek közül választható:

- A) TMPK által kijelölt gyakorlóiskola, vagy
- B) a hallgató által egyeztetett és kérvényezett középfokú iskolarendszerű szakképző intézmény (technikum, szakképző iskola mint befogadó intézmény), ahol a hospitálás és a tanórák előírt óraszámának minimum 50%-át teljesíti a hallgató (lehetőség van arra, hogy a teljes gyakorlatot ebben a formában teljesítse a hallgató),
- C) képzőközpont / vállalati képzés / felnőttoktatás / felsőoktatási vagy szakképzési duális képzőhely / felsőoktatás / kizárólag az informatika specializáció hallgatói számára általános iskolai Digitális kultúra tantárgy oktatása, ahol a hospitálás és a tanórák előírt óraszámának maximum 50%-át teljesítheti a hallgató.

### A) eset - a TMPK által kijelölt gyakorlóiskola esetén:

- A gyakorlóiskolai mentortanárral egyeztetni kell a hospitálások helyét és idejét,
- továbbá a tanítandó témát, és ennek időbeli ütemezését (ezt az egyetemi oktatóval is egyeztetni kell).
- A kijelölt gyakorlóiskolában történik az egyéni hospitálás, a tanítás és a vizsgatanítás is.

### B) eset - a hallgató által egyeztetett és kérvényezett középfokú iskolarendszerű szakképző (befogadó) intézmény esetén:

- A hallgatónak kell benyújtania a fogadó intézmény nyilatkozatát ("Befogadó nyilatkozat")!
- A befogadó iskolának kell a hallgató befogadásáról nyilatkoznia és vezetőtanárt/mentort biztosítania.
- A mentortanár az iskolarendszerű szakképző intézmény (technikum, szakképző iskola) oktatója legyen, rendelkezzen szakirányú felsőfokú végzettséggel és legalább 5 éves szakmai gyakorlattal.
- **A Befogadó nyilatkozat beküldésének határideje: a regisztrációs hét utolsó napja.**
  - A kitöltött nyilatkozatot kérjük e-mailben megküldeni Holik Ildikó részére a [holik.ildiko@uni-obuda.hu](mailto:holik.ildiko@uni-obuda.hu) címre,
- A középfokú iskolarendszerű szakképző intézményben (technikumban, szakképző iskolában) teljesítendő az előírt hospitálások és tanórák legalább 50%-a, azon belül a vizsgatanítás is.

### **C) eset - nem középfokú vagy nem iskolarendszerű intézmény esetén:**

- Amennyiben a hallgató más gyakorlóhelyen, nem középfokú, nem iskolarendszerű képzésben is hospitál / tart órákat, foglalkozásokat (képzőközpontban / vállalatnál / vállalkozásnál / felnőttoktatásban / felsőoktatási / szakképzési duális képzőhelyen / felsőoktatásban), legalább 5 éves szakmai gyakorlattal rendelkező mentor segíti a munkáját és igazolja a gyakorlati alkalmakat.
- Az Összefüggő iskolai gyakorlat követelményeinek maximum 50%-át teljesítheti ily módon a hallgató.

A hallgatónak csak egy befogadó nyilatkozatot kell leadni, amelyet a középfokú iskolarendszerű szakképző intézmény állít ki. **Ha a hallgató Befogadó nyilatkozatot nem ad le, akkor a TMPK gyakorlóiskolájában kell az oktatási tevékenységét teljesítenie!**

### III. A gyakorlat elemeinek leírása

#### Hospitálás

Célja a csoport és a téma megismerése, a pedagógiai módszerek megfigyelése pl.

- milyen következtetéseket vont le a történetekből, milyen kihívásokkal, problémákkal szembesült a tanár; hogyan oldotta meg ezeket, milyen előnyökkel, hátrányokkal járt ez;
- milyen alternatív megoldási lehetőségek lehettek volna; hogyan tudja ezt felhasználni saját gyakorlatában, mire kell odafigyelnie stb.
- Elsősorban nem az óra tartalma a megfigyelés tárgya, hanem a tanár és a diákok tevékenységei, kommunikációja és együttműködése. Próbálja felismerni, megérteni a tanári rutinból, tapasztalatból származó célkitűzéseket, megoldásokat, indokokat és magyarázatokat!

Az óra utáni rövid megbeszélés és beszélgetés egy lehetséges forgatókönyve:

1. A mentortanár bemutathatja a csoportot, a szerinte lényeges háttér-információkkal kiegészítve,
2. a hallgatók beszámolhatnak az észrevételeikről,
3. a mentor és az egyetemi oktató kiegészítheti, pontosíthatja ezeket, kiemelhetik az esetleges további hasznos tapasztalatokat pl. a kitűzött és az elért oktatási cél megbeszélésével.

#### A választott téma oktatása = Saját órák

Tartalmilag fő szempont: **egy összefüggő téma** teljes tanítása, benne minimum ismeretközlő, gyakoroltató, ellenőrző részekkel. Ha ez egy osztállyal nem megvalósítható, akkor erősebb prioritás, hogy minden fő rész tanításában gyakorlatot/tapasztalatot szerezzen a hallgató, felhasználva, megvalósítva a korábban tanultakat. Lehetőleg csak akkor tartsa meg ugyanazt az órát több, különböző csoportnak, ha várhatóan ebből újabb tapasztalatokat tud szerezni, és a korábbi csoportnál levont következtetéseket, felmerült ötleteket fel tudja használni a későbbi csoportban is.

A hallgatók a félév folyamán **legalább 16 órát/foglalkozást** tartanak a specializációjuknak megfelelő ágazati alapozó vagy szakmai tantárgyak programjából (16x45 perc). A gyakorlat magában foglalja az óravázlatok elkészítését, a tanításra való önálló felkészülést, feladatok kidolgozását, ellenőrzését, javítását, a mentortanárral és az egyetemi oktatóval folytatott előzetes konzultációkat és az utólagos értékeléseket.

Az óravázlatokat elsősorban- és előzetesen az iskolai mentortanárral kell egyeztetni. Az ő véleménye meghatározó a tanórának az adott intézményben történő megtarthatóságát illetően.

### **A vizsgatanítás teljesítése**

**A gyakorlat része a vizsgatanítás megtartása. Budapesti vizsgatanítás esetén az egyetemi gyakorlatvezető oktató személyesen vesz részt a tanórán. Nem budapesti vizsgatanítás esetén az egyetemi oktató online formában kapcsolódik be, vagy ha ez technikailag nem megoldható, akkor a hallgató videó felvételt is készíthet az óráról és azt megoszthatja az egyetemi oktatóval. (A gyakorlóléhelyre vonatkozó adatvédelmi előírások előzetes egyeztetése/ betartása ilyen esetben a hallgató feladata.)**

**A vizsgatanítás időpontját és módját az egyetemi oktatóval előzetesen (min. 2 héttel előtte) egyeztetni kell!**

A vizsgatanításon részt vesz a hallgató iskolai mentortanára is.

## Portfólió

Az iskolai gyakorlat tapasztalatairól a hallgató portfóliót készíti. A tantárgy Moodle kurzusában összegyűjtve, átlátható (könyvtár) struktúrába rendezve, logikus, egyértelmű és azonosítható fájlneveket használva kell elhelyezni a gyakorlathoz kapcsolódó dokumentumokat, képeket és segédanyagokat!

A. Az aláírásokat tartalmazó eredeti dokumentumok digitalizált változata:

1. Hospitálási igazolások,
2. tanítási igazolások,
3. mentortanár szóveges értékelése érdemjegy javaslattal,
4. egyetemi oktató záróértékelése.

B. Minden egyéb, a gyakorlathoz kapcsolódó állomány:

1. **hospitálási** jegyzőkönyvek (4 db),
2. **óravázlatok** mellékleteikkel együtt (10 db),
3. a **tanulói aktivitás** dokumentumai (dolgozatok, órai feladatok, házi feladatok) közül min. 6 db beadása (legjobb, közepes, leggyengébb) és ezek értelmezése, értékelése,
4. a tanítás-tanulás folyamatában alkalmazott **ellenőrzések és értékelések** terve, és dokumentálása (min. 5 oldal terjedelemben),
5. igazolt részvétel **két iskolai rendezvényen** (értekezlet, szülői értekezlet, szülői fogadóóra, szakmai, ill. kulturális rendezvény), melyekről min. 2-2 oldalas összefoglalót kell készíteni,
6. az osztályban végzett dokumentált és kiértékelt **pedagógiai felmérés/vizsgálat/kutatás** az oktató-nevelő munkához kapcsolódóan (min. 6 oldal terjedelem, ábrákkal szemléltetve),
7. önértékelés (min. 4 oldal).

**Leadási határidő: legkésőbb a 13. oktatási hét vége.**

Célszerűbb korábban feltölteni az előírt dokumentumokat a Moodle rendszerbe, hogy az esetleges hiányosságok javítása is megtörténhessen a szorgalmi időszakban.

## IV. Szükséges dokumentumok

Letölthetők a <https://tmpk.uni-obuda.hu/tanulmanyi/> oldalról.

### ■ Befogadó nyilatkozat

Ha nem a TMPK-val szerződött gyakorlóiskolában végzi a gyakorlatot, hanem a saját maga által választott intézmény(ek)ben, akkor a középfokú iskolarendszerű szakképző intézmény (technikum, szakképző iskola) ebben a dokumentumban nyilatkozik a hallgató befogadásáról és a mentortanár biztosításáról.

A TMPK gyakorlóiskolaival nem kell ilyet kitölteni!

### ■ Hospitálást igazoló lap

Az órát tartó tanár aláírásával igazolja a jelenlétet.

### ■ Hospitálási napló

A hallgató dokumentálja megfigyeléseit. Formátuma nem kötött, de jellemző a két hasábos tördelés, *baloldalon* a tanórai történések leírásával, *jobboldalon* a saját megfigyelésekkel, értékelő jegyzetekkel.

### ■ Tanítási és vizsgatanítási terv

A hallgató tölti ki az iskolai mentortanártól kapott órarendi információk alapján, majd elküldi elektronikusan az egyetemi oktatójának. Az aláírt, eredeti példányt szintén az egyetemi oktatónak juttatja el mihamarabb, leadási határidő az első időpontot megelőző hét. Ha más - befogadó oktatási intézményben-, teljesíti a tanítási gyakorlatot, mint a vizsgatanítást, akkor külön "Tanítási és vizsgatanítási terv"-et töltsön ki mindkét helyszínhez!

"A vizsgatanítás időpontja" rész első oszlopában ("Javasolt") a Hallgató megjelölheti az általa vizsgatanításra javasolt órá(ka)t. Az "Egyeztetett" oszlopban az egyetemi oktató rögzítheti a vizsgatanítás kitűzött és egyeztetett időpontját.

"A tanóra ideje" oszlopba az óra kezdési és befejezési időpontját (óra: perc) kell írni (nem az óra sorszámát).

"Az óra témája" oszlopba az óra legfontosabb témaköreit is rögzítse!

A hallgató figyeljen arra, hogy az "Osztály" és "Terem" adatok alapján egyértelműen meg lehessen találni az óra helyszínét!

### ■ A mentortanár értékelése

A teljes félévi munkát értékeli a mentortanár, nem csak a vizsgatanítást!

Az aláírt értékelést a hallgató juttatja el az egyetemi oktatójának, a többi eredeti dokumentummal együtt.

Ha adminisztratív, személyes vagy pedagógiai okok ezt indokolják, a mentortanár közvetlenül is eljuttathatja az egyetemi oktatójának postán vagy személyesen a szakmódszertani iskolai gyakorlat értékelését, legkésőbb az utolsó előtti oktatási héten.

### ■ **Önértékelés**

Minimum 4 oldal, nincs kötött formátum.

Néhány ajánlott téma: Hogyan értékeli a hallgató saját munkáját és saját fejlődését? Milyen célokat tűzött ki, ezek közül melyeket és mennyire sikerült elérnie? Milyen nehézségekbe ütközött, ezeket hogyan oldotta meg? Milyen további fejlődési irányokat tűz ki a gyakorlatot követően?

## V. Portfólió készítése záróvizsgára

A hallgató az iskolai gyakorlatok során szerzett tapasztalatait portfólióban rögzíti. A portfólió olyan dokumentumgyűjtemény, ami bemutatja a szakmai gyakorlatokhoz, a tanárjelölt felkészüléséhez kapcsolódó dokumentumokat (óravázlatok, hospitálási naplók, a hallgató által készített taneszközök, tananyagok, szemléltető anyagok stb.), illetve a gyakorlathoz kapcsolódó reflexiókat. Tartalmazza a tapasztalatok neveléstudományi szempontú, tudományos alaposságú bemutatását, elemzését és értékelését, ezáltal segíti a hallgató szakmai fejlődését, ugyanakkor a környezet számára is értékelhetővé teszi azt, hogy a tanárjelölt milyen szintre jutott el a szakmai tudás megszerzésben és a kompetenciák alakulásában. A tanári mesterszakokon a portfólió a záróvizsga szakdolgozati eleme.

**A portfólió a Pályaismereti és pályaszocializációs gyakorlathoz, a Szakmódszertani iskolai gyakorlathoz és az Összefüggő iskolai gyakorlathoz kapcsolódó dokumentumok válogatását, a dokumentumokhoz kapcsolódó reflexiókat és a tanárjelölt összegző önreflexióját tartalmazza. Megjelennek benne az iskolai gyakorlatok során szerzett tapasztalatok, a fejlődési útja, valamint a szakmai fejlődés lehetőségei.**

### A portfólió elemei:

- **Bevezető:** a tanárjelölt bemutatkozása, pedagógiai hitvallása, a portfólió célja és felépítése.
- **A Pályaismereti és pályaszocializációs gyakorlat** tapasztalatainak összefoglalása 1-2 oldalon az alábbi szempontok alapján: hogyan járult hozzá a gyakorlat a szakmai fejlődéséhez, mi az, ami erősítette a munkájában, mi az, amin a szerzett tapasztalatok alapján változtatna a pedagógiai munkájában.
- **4 hospitálási napló:** a hallgató válasszon ki 4 pozitív vagy negatív szempontból emlékezetes tanórát, amelyeket megtekintett a Szakmódszertani iskolai gyakorlat(ok) és/vagy az Összefüggő iskolai gyakorlat során, és elemezze, értékelje azokat – különösen abból a szempontból, hogy a megtekintett tanórák milyen hatást gyakoroltak a saját tanári szemléletére, módszereire.
- **10 óravázlat:** a hallgató az iskolai gyakorlatok első, középső és utolsó szakaszából is válasszon ki óravázlatokat, s az óravázlatokhoz kapcsolódóan értékelje, hogy milyen fejlődést tapasztalt az iskolai gyakorlatok során a tanórák tervezése, az alkalmazott módszerek, valamint a tanulók motiválása tekintetében.
- Az önállóan készített **taneszközök, tananyagok, szemléltető anyagok** közül válasszon ki kettőt a hallgató, és mutassa be azok céljait, felépítését és alkalmazásuk tapasztalatait.
- A tanárjelölt **ellenőrzési-értékelési tevékenységének** tapasztalatai (a diagnosztikus, a formatív és

a szummatív értékelés bemutatása), min. 4 oldal terjedelemben, példákkal alátámasztva. A tanárjelölt mellékletként csatolhat dolgozat kérdéssorokat, feladatlapokat, tanulói dolgozatokat, órai feladatokat, házi feladatokat.

- **2 tanításon kívüli iskolai tevékenység** (pl. tantestületi/munkaközösségi értekezlet, szülői értekezlet, szülői fogadóóra, szakkör, iskolai szakmai nap) vagy iskolán kívüli tevékenység (pl. szakmai vetélkedő, pályaválasztási rendezvény, ill. kulturális rendezvény, kirándulás) bemutatása. A hallgató válassza ki és legalább 4 oldal terjedelemben mutassa be azokat a tevékenységeket, amelyek leginkább hozzájárultak a szakmai fejlődéséhez.

- Az iskolai gyakorlatok során az osztályban végzett dokumentált és kiértékelt **pedagógiai felmérés/vizsgálat/kutatás** az oktató-nevelő munkához kapcsolódóan (pl. a tehetséggondozás, hátrányos helyzetű tanulók támogatása, digitális taneszközök alkalmazása, tanulásszervezési módszerek témakörében), min. 6 oldal terjedelemben.

- A **tanárjelöltről készített dokumentumok** (pl. az egyetemi és a gyakorlóiskolai mentortanárok szöveges értékelése, a diákok visszajelzései).

- **Összegző önreflexió** a gyakorlati képzés során elért eredményekről és fejlesztendő területekről, legalább 4 oldal terjedelemben. A tanárjelölt mutassa be az iskolai gyakorlatok során megélt fejlődési folyamatot, annak állomásait. Jelenjen meg az önreflexióban, hogy az iskolai gyakorlatokon végzett tevékenységek során milyen (pozitív és negatív) tapasztalatok hatottak fejlesztően a tanárjelöltre, hogyan építette be ezeket a tanári szemléletébe, tevékenységébe, honnan hová jutott el (pl. az önreflexió, a módszerek alkalmazása, a foglalkozások tervezése, a diákokkal és kollégákkal való együttműködés terén), milyen területen és módon tervezi tevékenysége fejlesztését a jövőben.

### A portfólió beadása:

A portfóliót fel kell tölteni a tantárgy Moodle kurzusába a 13. oktatási hét végéig.